

VOGUE

TÜRKİYE

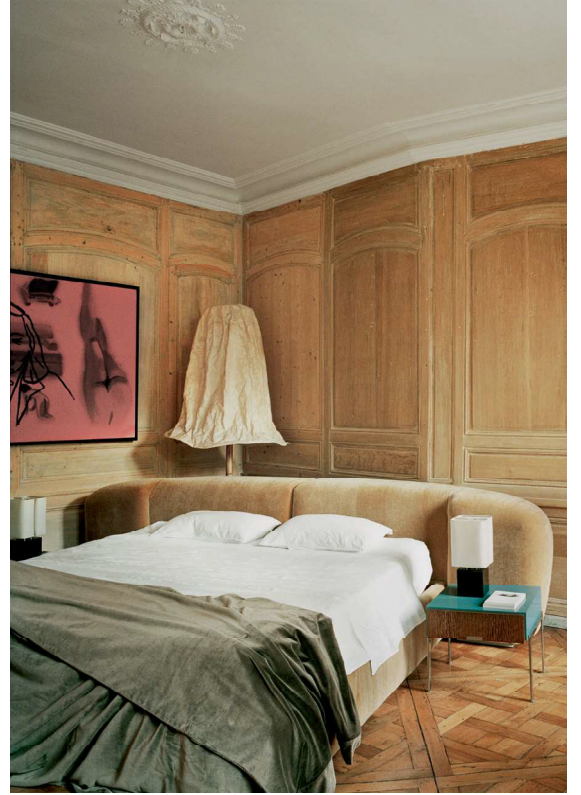
YENİ ROMANTİZM

Edebiyat ve müziğin moda ile buluşması

KASIM
2023

79 TL
K.K.T.C 100 TL
VOGUE.COM

HERKESİN oturmak istediği ev

Şu an okuduğunuz bu yazıyı derginin basılmasına saatler kala, Charles Zana'nın Paris'teki evini gezdikten sonra, Saint Germain'in görece sakin bir kaldırımında bitiriyorum. Aslına bakarsanız bu işi son âna bırakmamıştım. Charles ile ben Paris'e gelmeden önce telefonda görüşmüş, çoktan onun hayatından, vizyonundan ve işlerinden konuşmuştuk; bu ziyaret dergi baskıya gittikten sonra bir teşekkür ziyareti olacaktı. Şimdi fark ediyorum ki eğer onun evini kendi gözlerimle görmeden bu yazıyı tamamlasaymışım burası eksik kalırmış. Charles evinin kapısını açıp ben son zamanlarda *Transatlantic* dizisinde başrolde Varian Fry olarak izlediğiniz Cory Michael Smith ile onun evine girdiğimde gün ışığı anlamında dışarıyla ile içerisi arasında bir farklılık olmuyor, evi neredeyse dışarıyla bir yapan büyük camlar ve evin içindeki aynalar her yeri aydınlatıyor. Zana bir Saint-Germain-des-Prés sakini, bu mahalle

*Paris'te, ÜNLÜ FRANSIZ
İÇ MİMAR Charles
Zana'nın evindeyiz.*

Yazı **CAN REMZİ ERGEN**

ondan soruluyor. Onu ve işlerini anlamak için meğer onun yaşadığı yerle ilişkisini anlamak gerekiyormuş. O hem Paris'e dair bir sürü hikaye anlatıyor hem de bir yandan burayı her seferinde yeniden dinliyor. Marion Vignal, Charles Zana hakkında yazdığı ve Rizzoli tarafından basılan kitapta ondan; "Zana'nın vizyonunu anlamak için onunla Paris'in sokaklarında yürümeniz gerekir. O, bu sokaklarda yürürken bir yandan da Paris'in gizli güzelliklerinin korunmasına katkıda bulunuyor" diye bahsediyor. Onun evini gezdikten sonra o, ben ve Cory beraber yürüyerek onun bugün New York'tan gelen tasarımlarını sergileyeceği davete gidiyoruz, kucagında onun evinden stüdyoya götürmesi gereken (abartısız 20 kiloluk) hoparlörle Vignal'ın onun hakkında söylediği bu söze tanıklık ediyorum. Bir yandan yürüyor, bir yandan her gün yürüdüğü bu sokaklara sanki oradan ilk defa geçiyormuşçasına bakıyor.

C

Charles anlatıyor: “Bu her zaman bir hikaye yaratma ve onu anlatma meselesi aslında. Sadece hikayelerin biçimi ve yeri değişiyor. Bu bir koleksiyonun, bir yerin, bir objenin hikayesi olabilir. Beni en çok ilgilendiren noktalardan biri, bu hikayeyi nerede yarattığım. Çünkü ‘yerler’, hikayelerde çok önemlidir. O yeri anlamak ve dinlemek işimizin de esaslarından biri. Örneğin; 20 yıl önce İsviçre’de bir ev yapmıştım. Belçikalı bir peyzaj sanatçısıyla çalışmıştık, üzerine çalıştığımız evin bahçesindeki yapraklar bize evde kullanacağımız renkleri verdi. Bahçe, eve girip evi bahçeye dönüştürüyordu adeta. Bu, işbirliği içinde yarattığın bir dinleme süreci aslında. Diğer yandan bir yeri anlamak, sadece o an üzerinde çalıştığımız iş için önemli değil. O yeri dinlemek, bir sonraki yerde yapacağımız çalışmayı etkiliyor, aynı hayatta olduğu gibi... Şimdi gördüğünüz bir şey bir sonraki gördüğünüz şeyi görme biçimini de şekillendiriyor. Biz mimarlık ofisi olarak dünyanın her yerinde çalışıyoruz ve böylece ortaya tanımlaması zor bir karışım çıkıyor. Birbirinden ilham alan, başka şeylere dönüştüren referanslar.”

Şu anda bu fotoğraflarda gördüğünüz evin salonunda tam da Charles’ın tarif ettiği gibi hissediyorum. Bu evin her yerinde başka bir referans var. Şimdi Paris’in 18. bölgesinde olduğumu biliyorum ama buranın neresi olduğunu tanımlayamıyorum. Biz evi gezerken Cory duvardaki Marcel Duchamp işini görünce yakın zamanda gösterime giren *Transatlantic*’teki hikayeyi ve oradaki sanatçılar hakkındaki anektodu anlatmaya başlıyor. Nasıl Max Ernst ve Marc Chagall’ın bu hikayenin bir parçası olduğunu... Charles, Cory’den ona dizinin tam ismini göndermesini rica ediyor. O sırada sanki gözümün önünden dizide gördüğümüz o sanatçıların sahneleri geçiyor, bir yandan da Charles’ın yemek odasının detaylarına bakıyorum. Bir kere daha soruyorum ben neredeyim, burası hangi yıl ve şu an hayallerle gerçekler ne kadar birbirinden ayırt edilebilir? Bu evde birçok sanatçıdan, birçok yüzyıldan iş ve obje var, onun kendi tasarımları da cabası. Charles’ın dedesi Türk ve kendisi Tunus’ta doğmuş. Ekliyor: “İşlerim bu kültürlerden fazlasıyla referans taşıyor. Her şeyden önce misafirperverlik nosyonu tasarımlarımda her zaman var. Ve bu misafirperverlik sadece yeni gelenleri değil, halihazırda orada olanları da ağırlamak ve korumak demek aslında. Bu evi geçmişin öğelerine saygı duyarak yaptık. Paris’i ve bu binayı dinledik, kendi evinde ağırladık. Benim çalışmam bir haute couture işi gibi; ilk önce çok iyi ölçü alırsın, alanı keşfederiz ve genelde ben ellerimle keşfederim, ellerimle çizerek. Sonra kurmaya ve yaratmaya başlarız. Bir yeri tasarlarken gözlerimi kapatırım ve o hayali yerde yürürüm. Bir yönetmen gibi gezerim orayı, kapıyı açarım, beynimde o koridora bir pencere koymak isterim mesela, bir tiyatro oyunu gibidir bu çoğu zaman benim için. Bu yeni projenin içinde ne zaman, nasıl ve nerede kitap okumak isteyeceğiz örneğin, bunu sorarım. Bu mekanda nasıl hareket edeceğimizi sorarım kendime.”

Ben size cevap vereyim; Charles’ın evinde birçok eşya var, birçok da obje. Ancak hepsi öyle konumlanmış ki; size sadece bir hikaye anlatmıyorlar, sanki bir müzedeki göstergeler gibi nereden ve nasıl yürüyeceğinizi söylüyorlar. Ve burası tanımlaması zor bir yol. Onun yolu. Onun, insanları ve fikirleri ağırladığı bir yol. O sadece işinde misafirperver değil, özel hayatında da öyle. Biraz önce Paris sokaklarında taşıdığı ağır hoparlörü telafi etmek için mi bilmem ama, 15 dakika boyunca kolumu tutarak bir söz almak istemişcesine; “Bir sonraki sefer Paris’e gelmeden önce bana yazıyorsun ve evde yemek

iyoruz” diyor. Onun stüdyosundan çıkarken elime tutuşturduğu kitaba bakmak için ortasından açıyorum ve karşıma çıkan yer, yine onun tasarladığı *Vogue Fransa* ofisi. “Demek ki doğru yerdeyim” diyorum içimden. Bazen bazı anlar geç gelse de hayata yetişiyorlar. Aynı bu yazının yetişip, sizin onu okuyabildiğiniz gibi...

Transatlantic’deki Amerikalı yazar Varian Fry’n (onu canlandıran ve şu anda yanımda duran Cory’nin) sınıra yetiştirip holokosttan kurtulmalarına yardım ettiği 4000’e yakın musevi gibi. Paris sokaklarında hızlıca yürüyerek Charles Zana ofisine zamanında yetiştirdiğimiz hoparlör gibi. Bazı konuların yetişmesi hayatta çok daha fazla önem taşıyor. Kalbim ısınmış şekilde Cory’ye bakıp gülümsüyorum. ♥

Marion Vignal, Charles Zana hakkında yazdığı kitapta ondan; “Zana’nın vizyonunu anlamak için onunla PARIS’İN SOKAKLARINDA yürümeniz gerekir. O, bu sokaklarda yürürken bir yandan da Paris’in GİZLİ GÜZELLİKLERİNİN korunmasına katkıda bulunuyor” diye bahsediyor.